

Ali v »Novicah« leta 1872.:

1. Ljubica in sladko vino
Odpravi skrb in bolečino.

2. Lovec in resnica.

Pázíte dóbno na tó, kar vam jaz lovec povém.
(Pentameter.)

Na zadnjih platnicah »Novic« iz leta 1858. najdem
slededečo zastavico:

Zastávica po zlogih.

Z a ženske dražiš,
z e malo uma imam,
z i pri morju me opaziš,
z o skledo jedi ti dam,
z u otrok kerči (= kriči),
Ko ga kej boli.

Odgovor je narobe napisan takole:

baba,
beba,
biba (odtok in pritok morja),
boba,
buba.

Na prvi platnici »Novic« leta 1848. stoji:

Kaj je smrt?

Smrt je časov berič,
Kteri brez milosti
Za zmirej zapira ljudi
In druge žive stvari.

Na zadnji strani berem:

Otroci, bodite resnični in zvesti,
Nikdar laž ne oskrni vaše naj vesti:
Govorite redko, pa lično,
Malo, pa vselej resnično!

In:

Kdor govori, kar hoče,
More slišati, kar noče.

Novorojeni hčerki je napisal istotam:

Glej, tisti dan, ko si na svet prišla,
Vsi so se smejali vesel'ga srca;
Ti sama si jokala.
Bog daj, ko pride tvoj zadnji čas,
Vsim žalost in jok bo edini glas,
Ti pa se boš smejala!

Usoda je hotela, da mu je ljubljena hčerka Hermina, kateri je ob rojstvu posvetil to pesem, umrla na pljučnici v starosti 15 let in da se je na njej ta pesem izpolnila.

Ded moj Franc Andrejka je umrl leta 1881. kot vpokojeni vladni svetnik v Trstu. Bil je do zadnjega diha zaveden Slovenec. Njegov pesniški dar je prešel na njegovo hčerko Amalijo, ki pa je tudi že pred njim umrla. Od njenih nemških pesmi, ki jih je spisala, se ni, kakor mi pripoveduje moja mati, nič ohranilo.

Dr. Rudolf pl. Andrejka.

Iz Segantinijevih pisem.

Kaj je umetnost drugega nego fotografična slika človeškega občutka? Iz lepega samo, ki ga vzamemo prirodi, ne more nastati nobena umetnina, ako ni vse predstavljanje proniknjeno od človeškega občutka, ako ga ni porodil duševni impulz. Tedaj lahko rečemo, da obstoja lepo v prirodi le kot naša ideja. Umetnost mora duhu posvečenca odpreti nove občutke; kakor hitro je umetnost opazovalcu brezpomembna, ne izpolnjuje svoje naloge. Moč učinkovanja umetnine je v enakem razmerju z močjo občutka, ki je napolnjeval umetnika pri osnutku in v istem razmerju s fineso — rekel bi, s čistostjo njegovih čutov. Polagoma se kopičijo v možganih umetnika lahki, bežni vtiski, dokler jih ni primoran obdelati in preliti v obliko živega,

*Celica jezikoslovca P. Stanislava Škrabca
v samostanu Kostanjevica pri Gorici.*

umetniškega ideala. Da more to z duševnim očesom opazovano sliko med izdelovanjem objeti, mora umetnik združiti vse svoje moči. Energija ne sme opešati, napeti živci morajo vedno vibrirati. Zopet in zopet mora netiti ogenj, vzor mora z vednim zaklinjanjem biti v njem vedno živ, da se ideja ne razblini ali ne zbega: ideja, ki naj zadobi na platno življenje in telo s tem, da se duševna, osebna in materialna resnica združeno razodene. Ne ona zunanja, površna, konvencionalna resnica, ki je znak vulgarne umetnosti, ampak ona, ki izdaja v obliki, luči in barvi najglobljo vglobitev v prirodo. Tako nastane 'dovršena umetnina': inkarnacija duha v materiji, stvaritev...

Cvetka uči bolje od vsakih besed, kaj je lepota.